

**“ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК” ХК
“КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН КОДЕКС”-ИЙН
ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЙЛАН**

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК “КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН КОДЕКС”-ИЙН 2023 ОНЫ ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

Компанийн засаглалын олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн зарчмууд, сайн туршлалгыг нэвтрүүлэх замаар хөрөнгө оруулагч, харилцагчийн эрх ашгийг хамгаалах, урт хугацааны тогтвортой үнэ цэнэ бүтээхэд дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор Санхүүгийн зохицуулах хорооноос “Компанийн засаглалын кодекс”-ийг үйл ажиллагаандаа дагаж мөрдөхийг хувьцаат компанид үүрэгжүүлэн, баталсан.

Банкны тухай хууль, Банкны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын дагуу 2023 оны 5 дугаар сарын 31-ний өдрөөс эхлэн Худалдаа, хөгжлийн банкны хувьцаа Монголын хөрөнгийн бирж дээр чөлөөтэй арилжаалагдаж, нээлттэй хувьцаат компани болсон бөгөөд үүнтэй холбогдуулан зохицуулагч байгууллагуудаас баталсан дагаж мөрдөх журам, заавруудын хэрэгжилтийг хангах, дотоод заавар журамдаа тусгах, өөрчлөх, нийцүүлэх ажлын нэг нь “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн дагуу үнэлгээг гаргах болно.

“Худалдаа, хөгжлийн банк” ХК нь засаглалын үнэлгээг оновчтой, бодитоор гаргаж хөрөнгө оруулагч, харилцагчийн эрх ашгийг хамгаалах, урт хугацаанд үнэ цэнэ бүтээхэд дэмжлэг үзүүлэх нь энэхүү кодексийн зорилго гэж ойлгон, засаглалын зарчмуудыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх зарчмыг баримталж, үнэлгээг байгууллагын хувьд нэр хүнд, хөрөнгө оруулагчдын шийдвэр гаргалт болон харилцагчийн сэтгэл ханамжийг нэмэгдүүлэхэд чухал ач холбогдол өгөн үнэлсэн болно.

ҮНДСЭН 9 ЗАРЧИМ:

- 1 Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн бүтэц, зохион байгуулалт**
"Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь олон талт ур чадвар, мэдлэг, туршлага, хараат бус байдал зэргийг зохистойгоор хангасан, алсын хараатай, бүтээлч, үр дүнтэй бүтэц байна."
- 2 Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дэргэдэх хөрөөд, тэдгээрийн чиг үүрэг**
"Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь үйл ажиллагаагаа тодорхой чиг хэрэгжүүлж, эцсийн хариуцлагыг өөрөө хүлээн."
- 3 Тайлагнал, мэдээллийн ил тод байдал**
"Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь санхүүгийн болон үйл ажиллагааны тайлагнал, мэдээллийн ил тод байдлын үнэн зөв, бүрэн бүтэн, тэнцвэртэй байдлыг хангах арга хэмжээг авч ажиллана."
- 4 Аудит, хяналтын тогтолцоо**
"Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь аудит, хяналтын тогтолцооны хараат бус, үр дүнтэй байдлыг хангана."
- 5 Эрсдэлийн удирдлага**
"Компани эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоог зүй зохистой, хараат бус байдлаар зохион байгуулж, уг тогтолцооны үр дүнтэй байдалд тогтмол хяналт тавина."
- 6 Эрх бүхий албан тушаалтны цалин урамшуулал**
"Төлөөлөн удирдах зөвлөл болон гүйцэтгэх удирдлагын цалин урамшууллын хэмжээ нь компанийн алсын хараа, өнцлөгт тохирсон, шударга, ил тод байна."
- 7 Өрөлцөгч талуудын эрх ашиг**
"Компани нь үйл ажиллагаа явуулахдаа бусад өрөлцөгч талуудын эрх ашгийг хүндэтгэнэ."
- 8 Компанийн соёл**
"Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүд компанидаа бизнесийн ёс зүй, хариуцлагын өндөр хэм хэмжээг тогтоож, өөрсдөө манлайлан гүйцэтгэх удирдлага, ажилтанд мөрдлөг болгон хэвшүүлнэ."
- 9 Хувьцаа эзэмшигчдийн эрх**
"Компани болон төлөөлөн удирдах зөвлөл нь хувьцаа эзэмшигчийн эрхийг хүндэтгэн тэгш хандаж, холбогдох мэдээлэл авах болон эрхээ хэрэгжүүлэх бололцоогоор бүрэн хангана."

Үнэлгээний бүтэц

Компанийн засаглалын кодекс нь үндсэн 9 зарчмыг баримтлан 36 асуулга бүхий асуулгын дагуу дараах аргачлалаар үнэлдэг байна.

Үнэлгээний аргачлал

Асуулга тус бүрийн хувьд хэрэгжилтийг 0-2 оноогоор үнэлж, хувьд шилжүүлэн үнэлгээг 0-100 хувиар тооцож гаргасан болно. Үүнд:

- ✓ Бүрэн хэрэгжүүлсэн, эсхүл үндэслэл бүхий тайлбар гаргасан бол 2 оноо;
- ✓ Хэсэгчлэн хэрэгжүүлсэн, эсхүл хугацаа бүхий хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, зорилгоо тайлбарласан бол 1 оноо;
- ✓ Үнэлгээ ирүүлээгүй бол 0 оноо.

Үнэлгээний нэгдсэн дүнд үндэслэн:

- ✓ Авбал зохих нийт онооны 90 хувь болон түүнээс дээш байвал засаглал хэвийн буюу эрсдэлгүй;
- ✓ 70-89 хувь байвал дунд засаглалтай буюу цаашид эрсдэл үүсч болзошгүй тул зөвлөмж хүргүүлэх;
- ✓ 50-69 хувь байвал хангалтгүй засаглалтай буюу эрсдэлтэй тул зайны болон газар дээрх хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх нөхцөл бүрдсэн;
- ✓ 49 болон түүнээс доош хувьтай бол муу засаглалтай буюу үйл ажиллагаа нь өндөр эрсдэлтэй тул зохицуулалтын арга хэмжээ авах шаардлагатай гэж үзнэ.

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК “КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН КОДЕКС”-ИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЙЛАН

Санхүүгийн зохицуулах хорооноос Хөрөнгийн биржид бүртгэлтэй 108 хувьцаат компанийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийг үнэлэн, үнэлгээний тайлангийн хариугаар компани тус бүрд зөвлөмж, чиглэл, хугацаатай үүрэг даалгавар өгч, биелэлтийг 2024 оны эхний хагас жилийн байдлаар тооцон тайлангийн үнэлгээг хянан баталгаажуулахад кодексийн хэрэгжилтийн дундаж үнэлгээгээр “Худалдаа, хөгжлийн банк” ХК нь 22 дугаарт эрэмбэлэгдсэн байна.

№	Гарчиг	Авбал зохих нийт оноо	ХХБ-ны авсан оноо
1	ТУЗ-ийн бүтэц, зохион байгуулалт	12	7
2	ТУЗ-ийн дэргэдэх хороод, тэдгээрийн чиг үүрэг	10	7
3	Тайлагнал, мэдээллийн ил тод, байдал	6	6
4	Аудит, хяналтын тогтолцоо	6	6
5	Эрсдэлийн удирдлага	8	8
6	Эрх бүхий албан тушаалтны цалин урамшуулал	6	5
7	Оролцогч талуудын эрх ашиг	8	7
8	Компанийн соёл	6	6
9	Хувьцаа эзэмшигчдийн эрх	10	10
Нэгдсэн дүн		72	62
Үнэлгээний хувь		86.1%	

“ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК” ХК-ИЙН “КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН КОДЕКС”-ИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХЯНАН БАТАЛГААЖИЛТ

НЭГДҮГЭЭР ЗАРЧИМ. ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН БҮТЭЦ, ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ		
Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь олон талт ур чадвар, мэдлэг, туршлага, хараат бус байдал зэргийг зохистойгоор хангасан, алсын хараатай, бүтээлч, үр дүнтэй бүтэц байна		
	Үнэлгээ	Тайлбар
1	2	<p>Худалдаа, хөгжлийн банк ХК (цаашид “ХХБ” эсхүл “Банк” гэх)-ийн дүрмээр Төлөөлөн удирдах зөвлөл (цаашид “ТУЗ” гэх) нь нийт 9 гишүүнтэй, үүний 1/3 хараат бус гишүүд байхаар Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хуулийг мөрдлөг болгон баталсан нь сайн засаглалын зарчмыг хэрэгжүүлэх, ТУЗ-ийн шийдвэр гаргалтад хараат бус гишүүдийг оролцоо, бие даасан байдлыг хангахад гол чиглүүлэгч болдог. ТУЗ гишүүд болон ТУЗ-ийн нарийн бичгийн даргын чиг үүрэг, хариуцлагыг нарийвчлан зохицуулсан ТУЗ-ийн Үйл ажиллагааны журмыг 2022 онд анхлан баталж байсан бөгөөд холбогдох хууль, журам, шаардлагад нийцүүлэн 2024 оны 6 сарын 14-ны өдрийн 47 тоот ТУЗ-ийн тогтоолоор шинэчлэн баталсан. Тус журмын хэрэгжилтийн дагуу ТУЗ болон ТУЗ-ийн дэргэдэх хороод жил бүр тайлангаа олон нийтэд мэдээлэн ажиллаж байна. ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журам:</p>
2	1	<p>ТУЗ-ийн гишүүдийг сонгон шалгаруулж, нэр дэвшүүлэхдээ холбогдох хууль журмыг баримтлахаас гадна ТУЗ-ийн 2023 оны 12 сарын 1-ний өдрийн 64 тоот тогтоолоор баталсан ТУЗ-ийн гишүүнийг сонгон шалгаруулах, нэр дэвшүүлэх журмыг баримтлан ТУЗ-ийн дэргэдэх цалин урамшууллын болон нэр дэвшүүлэх хорооны хараат бус шийдвэрийг үндэслэн ажилладаг. Тус журманд ердийн болон хараат бус гишүүнийг томилох шалгуур үзүүлэлтийг нарийвчлан тусгасан. Банкны хүний нөөцийн газар нь ХХБ-ны залгамж халааны бодлогыг батлан ажиллаж байгаа бөгөөд тус бодлогод удирдах болон гүлхүүр ажлын байрны залгамж халааг тасралтгүй бэлтгэх, ажилтны сургалт хөгжил, чадамжийг толорхойлох болон хэрэгжүүлэх процессыг тусгасан байна.</p>
3	1	<p>ХХБ нь тусгай зохиоцуулалттай хуулийн этгээд, мөн нээлттэй хувьцаат компанийн болохын хувьд холбогдох тайлан, мэдээг цаг тухайд нь мэдээлэн ажилладаг бөгөөд зохицуулагч байгууллагын тайлан маягтын загвар, мөн оролцогч талуудад зориулсан шинэлэг шийдэл бүхий тайланг олон нийтэд хүргэн ажиллаж байна. Өөрийн албан ёсны цахим хуудсаар дамжуулан ТУЗ-ийн гишүүдийн танилцуулга, 2023 оны ТУЗ болон дэргэдэх хороод, мөн хараат бус гишүүдийн хагас жил тутмын тайланг тогтмол хугацаанд нь мэдээлэн ажиллаж байна.</p>

“Худалдаа хөгжлийн банк” ХК-ийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хянан баталгаажилт

4	<i>1.4. Компани нь төлөөлөн удирдах зөвлөлийн болон түүний дэргэдэх хороодын бүтэц, бүрэлдэхүүний бодлогын баримт бичигтэй байх ба уг баримт бичигт гишүүний боловсрол, мэргэшил, ур чадвар, туршлагад тавигдах шаардлага болон хүйсийн тэнцвэр зэрэг асуудлыг тусгана.</i>	1	ТУЗ нь дэргэдээ Аудит, Эрсдэлийн удирдлага, Цалин, урамшууллын болон нэр дэвшүүлэх гэсэн 3 хороотой бөгөөд олон талт ур чадвар, мэдлэг, туршлага, ашиг сонирхлын зөрчил, хараат бус байдал, хүйсийн тэнцвэр зэргийг зохистойгоор хангасан гишүүдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр бүтээлч, үр дүнтэй бүтэцтэй байлгахыг зорьж томилдог ба хороо тус бүр ТУЗ-өөр баталсан үйл ажиллагааны журмын дагуу зохион байгуулалтыг хийдэг.
5	<i>1.5. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүнийг анх томилогдоход чиглүүлэх сургалтыг зохион байгуулах ба ажил үүрэг гүйцэтгэхэд шаардлагатай ур чадвар, мэдлэг, мэдээллийг олгох, шинэчлэх сургалтад тогтмол хамруулна.</i>	1	2023 онд шинээр 3 гишүүн ТУЗ-д томилогдсонтой холбогдуулан холбогдох хууль, журам зааврын талаар мэдээллийн хүргэсэн. ТУЗ-ийн бүх гишүүд болон ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга нь Компанийн засаглалын сургалтад хамрагдаж, гэрчилгээг авсан. Мөн “ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журам”-ыг шинэчлэн баталж, тус журманд тусгасны дагуу гишүүд нь хөндлөнгийн зөвлөх, мэргэжилтнээс зөвлөгөө, үйлчилгээ авах, гишүүдийн боловсрол мэдлэгийг сайжруулах зорилгоор дотоод болон гадаад эх үүсвэрээс сургалт авах, хамрагдах эрхтэй төдийгүй дотоод сургалтуудад нээлттэй оролцох боломжтой. ТУЗ-ийн гишүүдэд зориулсан 2024 оны сургалтын хөтөлбөрийг баталж, банкны төсөвт холбогдох зардлыг тусгасан.
6	<i>1.6. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааг зохистой явуулах асуудлаар төлөөлөн удирдах зөвлөлийн даргаар дамжуулан хариуцлага хүлээнэ.</i>	2	ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журмын 4-р бүлэгт ТУЗ-ийн нарийн бичгийн даргын гүйцэтгэх үүргийг тодорхойлсон. ТУЗ-ийн нарийн бичгийн дарга нь ХЭХ болон ТУЗ-ийн хурлыг хуралдуулах ажлыг зохион байгуулах, бичиг хэргийг хариуцан хөглөх, ХЭХ, ТУЗ, Гүйцэтгэх захирал болон бусад оролцогч талуудын хоорондын үйл ажиллагааны уялдааг хангах, түүнчлэн төлөөлөн удирдах зөвлөл болон түүний дэргэдэх хороодын үйл ажиллагааг үр дүнтэй явуулахад чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Банкны дүрмийн 10.1 дэх хэсэгт ТУЗ-ийн нарийн бичгийн даргыг ТУЗ-ийн даргын санал болгосноор ТУЗ-ийн хурлаас томилохоор заасан байдаг. ТУЗ-ийн дарга нь нарийн бичгийн даргын эзгүйд түүнийг орлох этгээдийг томилох зохицуулалтыг “ТУЗ-ийн үйл ажиллагааны журам”-д оруулсан ба ТУЗ-ийн даргад ажлаа тайлагнан ажилладаг.
ХОЁРДУГААР ЗАРЧИМ. ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ДЭРГЭДЭХ ХОРООД, ТЭДГЭЭРИЙН ЧИГ ҮҮРЭГ			
Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь өөрийн үйл ажиллагааг тодорхой чиг үүрэг хариуцсан өөрийн дэргэдэх хороодоор дамжуулан хэрэгжүүлж, эцсийн хариуцлагыг хүлээнэ			
7	<i>2.1. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга болоод төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүдийн олонх нь хараат бус гишүүн байхыг зорино.</i>	1	Компанийн тухай хуулийн 75.4, Банкны тухай хуулийн 33.1 дэх хэсгийн шаардлагыг хангасан буюу ТУЗ нь 3 хараат бус гишүүнтэй. ТУЗ-ийн даргыг ТУЗ-ийн саналын эрхтэй нийт гишүүний олонхийн саналаар ТУЗ-ийн гишүүд дундаас сонгодог ба үүний дагуу 12 өөр улсын банкны салбарт

			50 гаран жил ажилласан туршлагатай банкир болох Рандолф Коппа нь ХХБ-ны ТУЗ-ийг даргаар сонгогдон ажиллаж байна. ТУЗ-ийн дэргэдэх бүх Хороодыг хараат бус гишүүд удирдаж байгаа төдийгүй бүрэлдэхүүний хувьд 2/3 нь хараат бус гишүүд байна.
8	2.2. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дэргэдэх аудитын хороо нь үйл ажиллагааны журам аудитын бодлогын баримт бичигтэй байна. Аудитын хорооны дарга нь төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга бус байна. Аудитын хорооны хуралд компанийн гүйцэтгэх удирдлага болон ажилтнууд гагцхүү тус хорооны хүсэлтээр оролцоно.	2	ТУЗ-ийн дэргэдэх Аудитын хорооны дүрмийг 2021 оны 5 дугаар сарын 12-ны өдрийн 52 тоот ТУЗ-ийн тогтоолоор баталсан ба Аудитын хорооны зорилго, хорооны бүтэц бүрэлдэхүүн, хорооны эрх, үүрэг, үйл ажиллагааг тодорхойлсон 5 бүлэгтэй. Дүрэмд заасны дагуу Аудитын хороо нь Банкны засаглал, хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, ёс зүйн хэм хэмжээ, санхүүгийн тайлагналт, дотоод хяналтын тогтолцоо, хөндлөнгийн болон дотоод аудитын үйл ажиллагаанд системтэйгээр дүгнэлт өгөх, банкны хувьцаа эзэмшигчид, ТУЗ болон бусад оролцогч талуудад үнэн зөв бодит мэдээллийг хүргэх замаар байгууллагын удирдлага, зохион байгуулалтын бүх түвшинд сайн засаглалын тогтолцоог бэхжүүлэх зорилготой. Энэхүү хороо нь ТУЗ-ийн хараат бус болон ТУЗ-ийн дарга бус гишүүнээр даргалуулсан болно.
9	2.3. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дэргэдэх цалин урамшууллын хороо нь цалин, урамшууллын үйл ажиллагааны журам, цалин урамшууллын бодлогын баримт бичигтэй байна. Цалин урамшууллын хорооны дарга нь төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга бус, мөн хараат бус гишүүн байна. Цалин урамшууллын хорооны хуралд гүйцэтгэх удирдлага гагцхүү хорооны хүсэлтээр оролцоно.	1	2023 оны 8 сарын 10-ны ТУЗ-ийн 57 тоот тогтоолоор ТУЗ-ийн дэргэдэх Цалин, урамшууллын болон нэр дэвшүүлэх хорооны бүрэлдэхүүнийг 2/3 нь хараат бус гишүүнтэй, хараат бус гишүүн даргатайгаар шинэчлэн баталсан. Энэхүү хороо нь ТУЗ-өөс баталсан үйл ажиллагааны журмыг баримтлан ажилладаг төдийгүй жил бүрийн Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаар ТУЗ-ийн гишүүдийн цалин хөлсний зардлыг багтаасан төсвийг батлуулдаг.
10	2.4. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дэргэдэх нэр дэвшүүлэх хороо нь үйл ажиллагааны журам, залгамж халааны бодлогын баримт бичигтэй байна. Нэр дэвшүүлэх хорооны дарга нь төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга бус, мөн хараат бус гишүүн байна.	1	Цалин, урамшууллын болон нэр дэвшүүлэх хороо нь ХХБ-ны ТУЗ-ийн хяналт, Удирдлагын үүргээ үр дүнтэй, ашигтайгаар хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх эрх, үүрэг бүхий 3 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй, 2/3 буюу 2 гишүүн нь хараат бус гишүүн байна. Тус хороо нь ТУЗ-ийн бүтэц бүрэлдэхүүнд эргэн хяналт хийх, гишүүдийг сонгон шалгаруулах, үнэлэх, Гүйцэтгэх удирдлага болон удирдлагын түвшний захирлуудыг нэр дэвшүүлэх, ТУЗ-ийн үйл ажиллагааг дүгнэж тайлагнах, тэдгээрийн цалин хөлс урамшууллын хэмжээ, бодлогыг тодорхойлох, банкны бүтэц, зохион байгуулалт, засаглалыг хөгжүүлэх чиглэл өгөх зэргээр эрх үүрэгтэй хороо болно.

“Худалдаа хөгжлийн банк” ХК-ийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хянан баталгаажилт

11	2.5. Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь өөрийн дэргэд бусад чиг үүрэг бүхий байнгын болон түр хороог байгуулж болно. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дэргэдэх хороод бүгд үйл ажиллагааны журам, заавартай, чиг үүрэгээ хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай мэдлэг, ур чадвар, ажлын турилгаа бүхий бүрэлдэхүүнтэй байна.	2	2024 оны 2-р сарын 7-ны 9 тоот ТУЗ-ийн тогтоолоор ТУЗ-ийн дэргэд Тогтвортой хөгжлийн хороо байгуулсан ба Хорооны зорилго нь олон улсын болон Монгол улсын тогтвортой хөгжлийн зорилт, зарчмуудыг банканд нэвтрүүлэх, хэрэгжүүлэх тогтолцоог бүрдүүлэх, байгаль орчин, нийгэмд үзүүлэх сөрөг үл мөр, банканд учирч болох эрсдэлийг бууруулах, БОНЗ-ын удирдлагын тогтолцоог бүрдүүлэхэд ТУЗ-ийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж ажилладаг болно.
ГУРАВДУГААР ЗАРЧИМ. ТАЙЛАГНАЛ, МЭДЭЭЛЛИЙН ИЛ ТОД БАЙДАЛ			
Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь санхүүгийн болон санхүүгийн бус тайлагнал, мэдээллийн ил тод байдлын үнэн, бүрэн байдлыг хангана			
12	3.1. Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь компанийн мэдээллийн ил тод байдал, тайлагналын журмыг баталж, хэрэгжилтэд нь хяналт тавина.	2	ТУЗ-ийн 2023 оны 2-р сарын 17 -ны 9 тоот тогтоолоор “ХХБ-ны мэдээллийн ил тод байдал, тайлагналын журам”-ыг баталснаас гадна уг журмын хэрэгжүүлэлтийг хангах үүднээс 2023 оны 11-р сарын 10-ны А-23/608 тоот Гүйцэтгэх захирлын тушаалаар “ХХБ-ны мэдээллийн ил тод байдал, тайлагналын заавар”-ыг баталсан.
13	3.2. Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь энэхүү кодекст заасан засаглалын баримт бичиг, дүрэм, журам, зааврыг цахим хуудсаараа дамжуулан олон нийтэд хүргэнэ.	2	Кодекст заасан бодлогын баримт бичиг, дүрэм, журам, зааврыг өөрийн албан ёсны цахим хаягт байршуулсан ба өөрчлөлт, шинэчлэлт орсон тухай бүрт мэдээллийг шинэчлэн ажиллаж байна.
14	3.3. Санхүүгийн болон санхүүгийн бус тайлагнал нь тэнцвэртэй, тодорхой, бодит байна. Санхүүгийн бус тайлан нь хүрээлэн буй орчин, нийгэм, эдийн засгийн хүрээнд компанийн тогтвортой үйл ажиллагаанд нөлөөлж болзошгүй хүчин зүйлс, эрсдэл, компанийн үйл ажиллагааны зорилго, зорилтууддаа хүрсэн эсэхийг үнэлсэн мэдээлэл байна.	2	Банкны цахим хуудас болон арилжаа эрхэлдэг байгууллага болох Монголын хөрөнгийн биржийн цахим хаягаар дамжуулан санхүүгийн болон санхүүгийн бус мэдээллийг олон нийтэд холбогдох хугацаанд нь нээлттэй, ил тод, тодорхой байдлаар мэдээлэн ажиллаж байна. Мөн жил бүр ХХБ-ны тогтвортой хөгжлийн тайлан, Жилийн тайланг бэлтгэн хүргэдэг ба 2023 оны 5 сараас ХК болсон тул СЗХ-ны “Үнэт цаасны бүртгэлийн журам”- д заасны дагуу Байгал орчин нийгэм засаглал (цаашид “БОНЗ” гэх)-ын тайланг анх удаа олон нийтэд бэлтгэн хүргэсэн болно.
ДӨРӨВДҮГЭЭР ЗАРЧИМ. АУДИТ, ХЯНАЛТЫН ТОГТОЛЦОО			
Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь аудит, хяналтын тогтолцооны хараат бус, үр дүнтэй байдлыг хангана			
15	4.1. Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь аудитын хорооны үйл ажиллагааны журамд хөндлөнгийн аудитортой харьцах, хөндлөнгийн аудиторыг	2	ТУЗ-ийн дэргэдэх Аудитын хорооны дүрмийн 4-р бүлэг “Аудитын хорооны үүрэг”-ийн 4.10-4.13 дахь хэсэгт Аудитын хороо нь ТУЗ-ийг төлөөлөн хөндлөнгийн аудитын байгууллагатай ТУЗ-ийг төлөөлөн хамтран ажиллах, хөндлөнгийн аудитын үйлчилгээний нөхцөлийн талаар санал авах, аудитын

“Худалдаа хөгжлийн банк” ХК-ийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хянан баталгаажилт

	хуульд заасан чиг үүргээ саадгүй гүйцэтгэх нөхцөл боломжоор хангах талаар тусгаж, журмын хэрэгжилтэд хяналт тавина.		зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хянах, хөндлөнгийн аудитын байгууллагын бие даасан хараат бус байдлыг хянах зэрэг үүрэгтэй байхаар заасан байдаг төдийгүй ТУЗ нь тус банкны санхүүгийн тайланд хараат бус аудит хийх байгууллагыг сонгон, баталгаажуулдаг.
16	4.2. Хөндлөнгийн аудитор нь хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд оролцож, аудиттай холбоотой асуудлаар хувьцаа эзэмшигчдэд мэдээлэл өгдөг байна.	2	2024 оны 4 дүгээр сарын 29-нд болсон Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд Банкны 2023 оны санхүүгийн тайланд хөндлөнгийн аудитын үйлчилгээ үзүүлсэн Эрнст энд Янг ХХК -ийн төлөөлөл оролцсон болно. Мөн 2024 оны 5 дугаар сарын 22-ны өдрийн ТУЗ-ийн 41 тоот тогтоолоор “ХХБ-ны Аудитын хорооны дүрэм”-д өөрчлөлт оруулж, хөндлөнгийн аудиторын хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд оролцох, мэдээлэл өгөх боломжоор хангасан зохицуулалтыг 4.13 дахь хэсэгт тусгасан болно.
17	4.3. Дотоод аудитын тогтолцоо, түүний бүтэц, зохион байгуулалт, чиг үүргийн талаарх мэдээллийг компанийн үйл ажиллагааны тайлан болон цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд мэдээлж тэдгээрт орсон өөрчлөлтийг тухай бүр мэдэгдэнэ.	2	 <p>Дотоод аудитын үйл ажиллагаа нь ТУЗ-ийн 2021 оны 52 тоот тогтоолоор батлагдсан Дотоод аудитын бодлогыг баримтлан ажилладаг ба Гүйцэтгэх удирдлагаас хараат бус, бие даасан байдлаар зохион байгуулалтыг Аудитын хороо болон ТУЗ-д шууд ажлаа тайлагнан ажилладаг. ДАГ болон харьяа нэгжийн удирдах ажилтныг ТУЗ, аудиторчуудын ТУЗ-ийн дэргэдэх ажлын албаны бие даасан шийдвэрээр томилж, цалин урамшууллын тодорхойлдог.</p> <p>Банкны жилийн тайлангаас гадна ТУЗ-ийн дэргэдэх Аудитын хорооны жилийн тайланд холбогдох мэдээллийг тусгаж, олон нийтэд мэдээлж ажилладаг.</p>
ТАВДУГААР ЗАРЧИМ. ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА			
Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь эрсдэлийн удирдлага болон комплайнсын хяналтыг зохистой байдлаар, хараат бусаар зохион байгуулж, тэдгээрийн үр дүнтэй байдалд тогтмол хяналт тавина			
18	5.1. Компани нь эрсдэлийн удирдлагын заавар болон бүтэцтэй байх ба эрсдэлийн удирдлагын үйл ажиллагааны үр дүн, хараат бус байдалд төлөөлөн удирдах зөвлөл хяналт тавина.	2	Банкны эрсдэлийн удирдлагыг банкны холбогдох нэгжүүд үйл ажиллагааны чиглэлийн хүрээнд хариуцан хэрэгжүүлэх бөгөөд үйл ажиллагаагаа Эрсдэл хариуцсан Гүйцэтгэх захирлын орлогчид тайлагнана. ТУЗ-ийн дэргэдэх Эрсдэлийн удирдлагын хорооны ажиллах журамд Эрсдэл хариуцсан Гүйцэтгэх захирлын орлогч нь банкны эрсдэлтэй холбоотой аливаа асуудлаар ТУЗ-д шаардлагатай нөхцөл тухай бүрд хараат бусаар тайлагнах эрхтэй байхаар зохицуулагдсан байдаг.
19	5.2. Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь дэргэдээ эрсдэлийн удирдлага хариуцсан хороотой байхыг зорих ба	2	2023 оны 8 сарын 10-ны ТУЗ-ийн 57 тоот тогтоолоор ТУЗ-ийн дэргэдэх Эрсдэлийн удирдлагын хорооны бүрэлдэхүүнийг 2/3 нь хараат бус гишүүнтэй, хараат бус гишүүн даргатайгаар шинэчлэн баталсан. ТУЗ-өөс баталсан журмын

“Худалдаа хөгжлийн банк” ХК-ийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хянан баталгаажилт

	<p><i>уг хороо нь гурваас доошгүй тооны гишүүнтэй, дарга болон гишүүдийн олонх нь хараат бус гишүүн байна. Эрсдэлийн хорооны үйл ажиллагааны журам, бүтэц, бүрэлдэхүүнийг компанийн жилийн үйл ажиллагааны тайлан болон цахим хуудсаар дамжуулан нийтэд мэдээлж, тус хорооны хурлын ирц, хуралдсан асуудал, давтамжийн талаар тогтмол тайлагнана.</i></p>		<p>баримтлан үйл ажиллагаагаа явуулдаг ба хороо нь тайлангаа ТУЗ-д танилцуулж ажилладаг.</p>
20	<p><i>5.3. Компанийн үйл ажиллагаанд байгаль орчин, нийгмийн хариуцлага, эрүүл мэнд, аюулгүй байдлын эрсдэл байгаа эсэхийг үнэлэн нийтэд мэдээлж, тэдгээр эрсдэлийг хэрхэн удирдаж буйгаа тайлбарлана.</i></p>	2	<p>Байгаль орчин, нийгэмд ээлтэй, түүнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс сэргийлэх, бууруулах замаар бизнесийн үйл ажиллагааг явуулж, урт хугацаанд тогтвортой хөгжих зорилтын хүрээнд Банк нь харилцагчиддаа олгох санхүүжилтээрээ дамжуулан, зээлийн эрсдэлийг үнэлэх, бууруулах үйл явцтай адил зарчмаар харилцагчдынхаа байгаль орчин, нийгэмд учруулж болзошгүй эрсдэлийг тодорхойлж, үнэлэх улмаар тэдгээр эрсдэлээс үүсч болох санхүүгийн хор хохирлоос харилцагчийг хамгаалах, нийгмийн хариуцлагаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр ажилладаг. Мөн олон нийтээс татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийг нийгмийн ХХБ-ны "Тогтвортой санхүүжилтийн хүрээ" баримт бичигт тусгагдсан ногоон болон нийгмийн зээлийн ангиллуудад уялдуулан санхүүжилтийг олгож байна.</p> <p>Банк нь бие даасан Тогтвортой хөгжлийн тайланг бэлтгэн, цахим хуудсандаа байршуулсан байна.</p>
21	<p><i>5.4. Компани нь комплайнсын хяналтын заавар болон бүтэцтэй байх ба комплайнсын хяналтын хэрэгжилтийн үр дүн, хараат бус байдалд төлөөлөн удирдах зөвлөл хяналт тавина.</i></p>	2	<p>ТУЗ-ийн тогтоолоор батлагдсан банкны бүтэц, зохион байгуулалтын дагуу Гүйцэтгэх удирдлагын харьяанд Эрсдэлийн удирдлага хариуцсан Гүйцэтгэх захирлын орлогчийн удирдлага дор Комплайнсын хэлтэс ажилладаг.</p> <p>Комплайнсын хэлтэс нь Монгол улсын Мөнгө угаах терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийг хэрэгжүүлэх хүрээнд болон олон улсын аудит ба зөвлөх үйлчилгээний байгууллага PriceWaterhouseCoopers (PWC)-ээс өгсөн зөвлөмжийн дагуу үйл ажиллагаанд Комплайнсын эрсдэлийн дүгнэлтийг гарган ажиллаж, ТУЗ-д улирал бүр үйл ажиллагаагаа тайлагнан ажилладаг ба ТУЗ нь Эрсдэлийн удирдлагын хороо болон Аудитын хороогоор дамжуулан хяналтыг тавьж, чиглэл өгч ажиллаж байна. Заавар журмандаа байнгын эргэн хяналтыг хийж хууль, журмын өөрчлөлтийг тухай бүр хийж ажиллаж банкны МУТС-тэй тэмцэх үйл ажиллагаатай холбоотой нийт 12 хөтөлбөр, бодлого, журам нь ТУЗ-өөр батлагдаад байна.</p>

“Худалдаа хөгжлийн банк” ХК-ийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хянан баталгаажилт

ЗУРГААДУГААР ЗАРЧИМ. ЭРХ БҮХИЙ АЛБАН ТУШААЛТНЫ ЦАЛИН УРАМШУУЛАЛ			
Эрх бүхий албан тушаалтны цалин, урамшууллын хэмжээ нь компанийн алсын хараа, онцлогт тохирсон, шударга, ил тод байна			
22	<i>6.1. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүний цалин, урамшууллын хэмжээ, олгох хэлбэр, давтамжийг хувьцаа эзэмшигчийн хурлаар ил тод хэлэлцэж батална.</i>	1	ХХБ-ны Хувьцаа эзэмшигчдийн жил бүрийн ээлжит хурлаар ТУЗ-ийн жилийн төсвийг баталдаг. 2022 оны 6-р сарын 23-ны ТУЗ-ийн 60 тоот тогтоолоор ТУЗ-ийн гишүүдийн цалин урамшууллыг шинэчлэн тогтоосон.
23	<i>6.2. Компани цалин, урамшууллын хэмжээг тогтоох үндэслэл болсон ажил үүргийн бүрдэл хэсгүүд, ажлын гүйцэтгэлийг үнэлэх шалгуурыг цалин, урамшууллын бодлогын баримт бичигт тусгана.</i>	2	Банк нь 2021 онд “ Чадамжид суурилсан цалин хөлсний журам”-ыг баталсан ба энэхүү журмаар цалин хөлсний тогтолцоо буюу бодлогыг тодорхойлж, ажлын байрны зэрэглэл үнэлгээнд суурилсан цалингийн сүлжээ, урамшууллын нөхцөл, эдгээрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны дүрэм журам, горим аргачлалыг баталсан болно.
24	<i>6.3. Компанийн жилийн үйл ажиллагааны тайланд гүйцэтгэх удирдлагын үндсэн цалин, шагнал бусад урамшууллыг олгох гүйцэтгэлийн шалгуурыг тусгана.</i>	2	Банк нь ХК болон хуулийн хэлбэрээ өөрчилсөнтэй холбогдуулан тус мэдээллийг олон нийтэд хүргэх үүргийг хүлээсэн ба 2023 оны Банкны жилийн үйл ажиллагааны тайланд цалин урамшууллын талаар мэдээллийг оруулсан болно.
ДОЛООДУГААР ЗАРЧИМ. ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДЫН ЭРХ АШИГ			
Компанийн үйл ажиллагаанд оролцогч талуудын эрх ашгийг хүндэлнэ			
25	<i>7.1. Компани нь төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс баталсан бусад оролцогч талуудтай харилцах, хамтран ажиллах талаар бодлогын баримт бичигтэй байна. Төлөөлөн удирдах зөвлөл болон гүйцэтгэх удирдлага нь оролцогч талуудын эрх ашгийг хүндэтгэн, тэдэнтэй хамтран ажиллах байгууллагын соёлыг төлөвшүүлнэ.</i>	2	ТУЗ-ийн 2023 оны 2-р сарын 17-ны 9 тоот тогтоолын Хавсралт 1-ээр “ХХБ-аас бусад оролцогч талуудтай харилцах, хамтран ажиллахад баримтлах бодлого”-ыг баталсан.
26	<i>7.2. Компанийн жилийн үйл ажиллагааны тайланд оролцогч талуудтай хамтран ажиллахдаа ямар асуудалд голчлон анхаарч, ямар стратеги баримтлан хэрхэн хэрэгжүүлж ажилласан талаар тусгана.</i>	2	Банкнаас бусад оролцогч талуудтай хамтран ажилласан талаарх тайланг цахим хуудсанд байршуулсан ба энэхүү тайланд харилцагч, ажилтан, зээлдүүлэгч болон банк, ханган нийлүүлэгч болон банк, төрийн байгууллага болон бусад оролцогч талуудтай хамтран ажиллахдаа 2023 онд баримталсан чиглэлийн талаар тусгасан.

“Худалдаа хөгжлийн банк” ХК-ийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хянан баталгаажилт

27	<i>7.3. Оролцогч талуудтай хамтран ажиллах, мэдээлэл солилцох, харилцах зорилгоор компанийн цахим хуудсыг үр дүнтэйгээр ажиллуулна.</i>	2	Банк нь өөрийн үйл ажиллагаа, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний мэдээллийг бусад оролцогч талуудад банкны албан ёсны цахим хуудас, арилжаа эрхлэх байгууллага болох Монголын хөрөнгийн биржийн цахим хуудас болон олон нийтийн мэдээллийн хэрэгслээр холбогдох заавар журмын дагуу тухай бүрт мэдээлэн ажиллаж байна.
28	<i>7.4. Компанийн ажилтнуудын санал, хүсэлт, гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэх дотоод журам, нийгмийн асуудлыг шийдэх, мэргэжил дээшлүүлэх дотоод журам, ажлын төлөвлөгөөтэй байна.</i>	1	ХХБ-ны Шүтэл үлээх бодлого, ХХБ-ны Хөдөлмөрийн дотоод журам, ХХБ-ны Ёс зүйн дүрэм, ХХБ-ны соёлын стандартын дагуу санал хүсэлтийг дотоод программ, биечлэн уулзалт хийх болон бичгээр хүлээн авч шийдвэрлэдэг. Мөн Хүний нөөцийн бодлого, Сургалт, хөгжлийн үйл ажиллагааны журам, карьер менежментийн бодлогыг батлан, хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Жил бүр сургалтын төлөвлөгөө гарган, зардлыг банкны төсөвт оруулан батлуулдаг. Түүнчлэн ХХБ-ны ажилтнуудын нийгмийн асуудлын хүрээнд хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр ажилтнуудын орон сууцны зээл, цалингийн зээл болон харилцагч байгууллагаас хөнгөлөлт авах зэрэг боломжуудыг олгон ажиллаж байна.
НАЙМДУГААР ЗАРЧИМ. КОМПАНИЙН СОЁЛ			
Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гишүүд компанид бизнесийн ёс зүйн өндөр хэм хэмжээг тогтоож, өөрсдөө манлайлан гүйцэтгэх удирдлага, ажилтнуудад мөрдлөг болгоно			
29	<i>8.1. Компанийн үнэт зүйлс, алсын харааг оновчтой тодорхойлж, хууль ёсны, ёс зүйтэй, харуцлагатай үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор төлөөлөн удирдах зөвлөл нь ёс зүйн дүрмийг батлан, нийтэд мэдээлж, хэрэгжилтэд нь хяналт тавина.</i>	2	2020 оны 10 дугаар сарын 5-ны өдрийн ТУЗ-ийн 79 тоот Тогтоолоор ХХБ-ны Ёс зүйн дүрмийг анхлан баталж банкны эрх бүхий албан тушаалтнаас эхлээд байгууллагын бүхий л ажилтан, албан хаагч шударга байдлыг дэмжин, байгууллагын үнэт зүйлс, ёс зүйн дүрэмд зөвшөөрөгдөх болон үл зөвшөөрөгдөх зан үйлийг дагаж мөрдөж ажиллахыг тусгасан. Хууль, журмын нийцлийн хангах зорилгоор эргэн хяналт нийж 2022 онд тус дүрэмд нэмэлт өөрчлөлт оруулсан байна. Ёс зүйн дүрмийн хэрэгжилтийг хангах үүднээс Ёс зүйн хороог байгуулсан ба уг хороо нь тус хорооны ажиллах журам, ХХБ-ны шүтэл үлээх бодлогын дагуу эсхүл бусад байдлаар ажилтан, харилцагч болон гуравдагч этгээдээс ирсэн мэдүүлгийг үндэслэн шалгах ажиллагааг явуулж, шийдвэрлэх үүрэгтэй.
30	<i>8.2. Аливаа хууль бус үйлдэл болон ёс зүйн зөрчлийг төлөөлөн удирдах зөвлөл, эсвэл түүний дэргэдэх холбогдох хороонд мэдээлэх “шүгэл үлээгчийн” тогтолцоотой байна.</i>	2	ХХБ-ны Ёс зүйн дүрэмд банкны ажилтны зүй бус үйлдлийг мэдээлэх асуудлыг тодорхой тусгаснаас гадна банкнаас “Шүтэл үлээх бодлого”-ыг баталж, шүгэл үлээх тохиолдол буюу зөрчил, үйлдэл, эс үйлдэхүйн жагсаалт, шүгэл үлээгчийн эрх, үүрэг, түүний хамгаалалт, мэдээллийн нууцлал, шалгах ажиллагаа, зөрчил шийдвэрлэх процесс, буруутгагдаж буй этгээдийн эрх, үүрэг, бодлогын хэрэгжилт тайлагналын талаар тусгасан байна.
31	<i>8.3. Ёс зүйн дүрмээр авлига, албан тушаалын гэмт хэргээс ангид байх болон улс төрийн үйл ажиллагааг дэмжих, /дэмжихгүй байх/ хандив</i>	2	ТУЗ-ийн тогтоолоор баталсан Ёс зүйн дүрэм болон Гүйцэтгэх захирлын тушаалаар батлагдсан Авлигын эсрэг бодлогод авлига, хээл хахууль өгөх, авах, албан тушаалаа урвуулан ашигласан бол ёс зүйн зөрчил үйлдсэнд тооцохоор зааж, ажилтнуудын баримтлах зарчмыг дэлгэрэнгүй оруулж өгсөн.

“Худалдаа хөгжлийн банк” ХК-ийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хянан баталгаажилт

	<i>өргөх /өргөхгүй байх/ талаар зохицуулна.</i>		Мөн дүрмийн 5.9-т заасны дагуу ажилтнууд улс төрийн үйл ажиллагаанд оролцохдоо “ХХБ-аас улс төрийн нам, төрийн бусад байгууллагатай харилцах журам”-ыг мөрдөх ёстой.
ЕСДҮГЭЭР ЗАРЧИМ. ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ЭРХ			
Компани болон төлөөлөн удирдах зөвлөл нь хувьцаа эзэмшигчдийн эрхийг хүндэтгэн тэгш хандаж, мэдээлэл авах болон эрхээ хэрэгжүүлэх бололцоогоор бүрэн хангана			
32	<i>9.1. Компани хөрөнгө оруулагч болон бусад оролцогч талуудад зориулан өөрийн үйл ажиллагаа, санхүүгийн байдал, засаглалын зохион байгуулалт, гүйцэтгэлийн үр дүнгийн талаарх мэдээллийг цахим хуудсаараа дамжуулан тухай бүр хүргэнэ.</i>	2	Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль болон холбогдох зохицуулагч байгууллагуудаас баталсан журмуудад бүх хувьцаа эзэмшигчдийн мэдээллийг ижил хэмжээнд хүлээн авах, санал өгөх эрхийг хамгаалсан зохицуулалтууд нарийвчлан тусгагдсан байдаг. Ийнхүү хувьцаа эзэмшигч бүрт эрх тэгш үйлчлэх, харилцах зарчмуудыг тодорхойлохоос гадна хувьцаа эзэмшигчидтэй тухайлан харилцах Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дэргэдэх ажлын албыг бий болгосон нь байгууллагын хариуцлага, засаглалыг дэмжиж үр ашигтай байдлаар холбогдох сувгаар дамжуулан санал хүсэлт, харилцан мэдээлэл солилцох итгэлцэл болон оролцоог нэмэгдүүлэн, нийтлэг ашгийг хамгаалж, тогтвортой нээлттэй харилцааг өргөжүүлэн ажиллах боломжтой болгож банкны албан ёсны болон арилжаа эрхэлдэг байгууллагын цахим хуудсуудаар мэдээллийг олон нийтэд хүргэн ажилладаг.
33	<i>9.2. Компани хөрөнгө оруулагчидтай харилцах хөтөлбөртэй байх ба хөрөнгө оруулагчидтай харилцах, мэдээлэл солилцох цахим сувгийг хөгжүүлнэ.</i>	2	Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2023 оны 2 сарын 17-ны өдрийн 9 тоот тогтоолоор Хөрөнгө оруулагчтай харилцах хөтөлбөр, Худалдаа, хөгжлийн банкнаас бусад оролцогч талуудтай харилцах, хамтран ажиллахад баримтлах бодлогыг баталсан бөгөөд тус бодлогод харилцагч талуудтай банкнаас харилцахдаа тэдгээрийн хэрэгцээ шаардлага, ашиг сонирхлыг тодорхойлж хамтран ажиллах, оролцоог хүлээн зөвшөөрөх, эрх ашгийг хүндэтгэх, хамтран ажиллах харилцааг хууль эрх зүйн хүрээнд зохицуулах арга хэмжээг нарийвчлан тусгаж үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллах боломжтой болсноор засаглалын бодлогыг илүү ил тод болгосон.
34	<i>9.3. Компани хувьцаа эзэмшигчийн хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд оролцох, санал гаргах, санал өгөх, мэдээлэл авах зэрэг хууль ёсны эрхээ хэрэгжүүлэх бололцоо, нөхцөлийг бүрдүүлнэ.</i>	2	ХХБ-ны хувьцаа эзэмшигчид “Компанийн тухай хууль”, Банкны тухай хууль, “ХХБ ХК-ийн дүрэм”-д заасан бүрэн эрхийг эдэлж, Хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд идэвхтэй оролцож, хэлэлцэж буй асуудлуудад олгогдсон эрхийнхээ дагуу саналаа өгөх замаар банкны удирдлагын үйл ажиллагаанд оролцдог. ХЭХ-ыг зарлан хуралдуулахдаа СЗХ-ны Хувьцаат компанийн ХЭ-ийн хурлын зар хүргэх журам болон ХХБ-ны ХЭ-ийн 2023 оны 3 дугаар сарын 14-ны өдрийн ээлжит бус хурлын 7 тоот тогтоолоор батлагдсан ХЭ-ийн хурлын зар хүргэх журмыг удирдлага болгон зохион байгуулалтыг хийж ажиллаж байна. Мөн ХЭ-ийн хуралд зориулсан тухайлсан цахим хуудсыг ажиллуулж зайнаас оролцох, саналаа өгөх, гарсан шийдвэртэй танилцах боломжоор ханган ажиллаж байна.

“Худалдаа хөгжлийн банк” ХК-ийн “Компанийн засаглалын кодекс”-ийн хэрэгжилтийн үнэлгээний хянан баталгаажилт

35	<p><i>9.4. Компанийн үйл ажиллагааны чиглэл, өмчлөлийн бүтэцтэй холбоотой асуудлаар хувьцаа эзэмшигчдийн санал өгөх эрхээ хэрэгжүүлэхэд нь онцгойлон анхаарна.</i></p>	2	<p>Тус банкны хувьцаа эзэмшигчид нь “Компанийн тухай хууль”, “ХХБ-ны дүрэм”-д заасан Хувьцаа эзэмшигчдийн бүрэн эрхийг эдэлж, Хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд идэвхтэй оролцож, хөндөгдөж буй асуудлуудад олгогдсон эрхийнхээ дагуу саналаа өгөх замаар банкны удирдлагын үйл ажиллагаанд оролцсоор ирсэн. Банкны дүрмийн 7-р буюу “Хувьцаа эзэмшигчдийн хурал” бүлэгт ХЭ-ийн оролцооны талаар тодорхой тусгасан. Дүрмийн 7.2.12 дахь заалтад нэмж хувьцаа гаргах тохиолдолд одоогийн хувьцаа эзэмшигчдийн эрхийн талаархи зохицуулалтыг тусгасан.</p>
36	<p><i>9.5. Компани болон хувьцаа эзэмшигчдийн нийтлэг ашиг сонирхол зөрчигдөхөөс сэргийлэх зорилгоор сонирхлын зөрчилтэй хэлцэл хийх журамтай байх ба түүний хэрэгжилтийг нийтэд мэдээлнэ.</i></p>	2	<p>2023 оны 2-р сард ТУЗ-ийн хурлаар “ХХБ-ны сонирхлын зөрчилтэй болон их хэмжээний хэлцэл хийх журам”, 2023 оны 3-р сард Гүйцэтгэх захирлын тушаалаар “Их хэмжээний болон сонирхлын зөрчилтэй хэлэлцэл хийх заавар”-ыг баталсан.</p> <p>Банкны албан ёсны болон арилжаа эрхлэх байгууллагын цахим хаягаар дамжуулан Сонирхлын зөрчилтэй хэлцлийн мэдээллийг СЗХ-ны Үнэт цаасны бүртгэлийн журамд заасан маягтын дагуу хагас жил тутамд үйл ажиллагааны тайланд, мөн тухай бүр мэдээлэх заалтын дагуу олон нийтэд мэдээлэн ажиллаж байна.</p>